

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге преплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукписи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за комесара железничке полиције у Нишу, са платом члана прве класе Управе вароши Београда, Димитрија Михаиловића члана прве класе Управе вароши Београда, по службеној потреби;

за члана друге класе Управе вароши Београда Душана Николића, секретара друге класе начелства округа крајинског;

за секретара друге класе Управе вароши Београда Димитрија Грудића, секретара треће класе начелства округа београдског;

за секретара треће класе начелства округа београдског Д-р Душана Ђ. Миловановића, секретара исте класе Управе вароши Београда по службеној потреби;

за полицијског писара прве класе Управе вароши Београда Михаила Ђокића, пређашњег полицијског писара;

за полицијског писара прве класе Управе вароши Београда Милорада Петровића, полицијског писара друге класе исте Управе;

за полицијског писара друге класе среза расинског Живка Сарамандића, полицијског писара исте класе начелства округа београдског, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе начелства округа београдског Чедомира Ј. Рајића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по службеној потреби;

за полицијског писара друге класе Управе вароши Београда Негослава Ј. Бају, полицијског писара треће класе исте Управе;

за полицијског писара друге класе среза јадранског Лазара Кречковића, полицијског писара треће класе истога среза;

за полицијског писара треће класе начелства округа ваљевског Димитрија Ж. Протића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда, по службеној потреби, и

за полицијског писара треће класе Управе вароши Београда Милорада Лозанића, правника—практиканта Управе вароши Београда.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 7. маја 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Д-ру Илији Мирчићу, лекару среза тимочког, уважи оставка, коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1. маја 1909 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Милораду И. Поповићу, полицијском писару треће класе среза таковског, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 6. маја 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 21. априла 1909. год. Бр. 2519., донето на основу члана 144. тачке 9. Устава, које гласи:

да се Петар Радуловић, учитељ у Раковој Бари, родом из Улциња у Црној Гори и поданик исте државе, по својој молби прими у српско поданство заједно са својом женом Станком и малолетном ћерком Савком, изузетно од § 44. грађанског закона.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. априла 1909 г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одобрено је решење Државног

Савета од 24. априла 1909. год. Бр. 2564 које гласи:

„Одобрава се Министру унутрашњих дела да за исплату заостале зараде и чистог вишка за извршење оправке зграде књажевачке окружне болнице, поред суме у 4250 динара, одобрене највишим решењем од 21. новембра 1907 год. СМ 13001. може утрошити још и суму од 1069-03 дин. па овај издатак ставити на терет партије ванредних расхода позиције бр. 1. санитарског буџета ове 1909 године.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 30. априла 1909. год. у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., одобрено је решење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 1. октобар 1908. године на LXXXIII састанку 11. априла 1909. год. које гласи:

„да се село Падина одвоји од своје садање општине старо-божурачке, среза добричког, округа топличког и споји са општином влаховском, у истом срезу и округу.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 26. априла 1909. г. у Београду.

КАЖЊЕНИ ЧИНОВНИЦИ

Г. Љубомир Вуловић, начелник среза параћинског, кажњен је губитком плате за 10 дана, решењем Господина Министра Унутрашњих Дела од 6. априла тек. год. ПМ 7203, за кривицу из § 41. и 43. тач. 5. закона о чиновницима грађанског реда.

Г. г. Коста З. Богдановић, начелник среза млавског, Перко Зековић, начелник среза копаоничког, Јован М. Илић, полицијски писар среза рамског и Љубивоје Абдулић, полицијски писар среза косачичког, кажњени су губитком плате за 10 дана, решењем Господина Министра

Унутрашњих Дела од 30. априла тек год. ПМ 0993, за кривицу из § 43. тач. 5. и 10. а. закона о чиновницима грађанског реда.

Г. Милан Пурић, начелник среза моравског округа нишког, и г. Стојан Томић, писар среза аријског, кажњени су *губитком плате за петнаест дана*, решењем Господина Министра Унутрашњих Дела, од 1. маја тек. године ПМ 6795, за кривицу из § 43. тач. 5. закона о чиновницима грађанског реда.

Г. Љубомир Јовановић, писар среза јасеничког окр. крагујевачког, кажњен је *губитком плате за петнаест дана*, решењем Г. Министра Унутрашњих Дела од 1. маја тек. године ПМ 7125, за кривицу из § 500. а. грађ. суд. поступка у вези са § 43. тач. 10. а. закона о чиновницима грађанског реда.

СТРУЧНИ ДЕО

СУДСКА МЕДИЦИНА И ЊЕН ЗНАЧАЈ ЗА ПРАВНИКЕ

(НАСТАВАК)

9. Судска Медицина и иследне, полицијске и судске власти. — Најчешће се истиче потреба и згодна примена Судске Медицине при *ислеђењу судских и полицијских спорова* — нарочито спорова кривичне природе. Без те примене би иследне власти веома непоуздане резултате добијале, а често баш и сасвим погрешним трагом пошле и залутале. Да се опет та примена правилно и целиходно изведе, иште се од самог иследника и иследне власти, да располажу неком извесном мером знања и искуства у Судској Медицини. — „La médecine résout les questions, la justice les pose“ — рекао је још стари судско-медицински ауторитет Tourdes, и тиме је кратко али јасно обележио односе правника и лекара у правосуђу. Ти исти односи постоје и данас. Утврђени су, шта више, и нарочитим законским одредбама (ваљда) у свима модерним законцима, па и нашем. Тако н. пр. текст законске одредбе из § 58. нашег кривичног поступка, који се односи на то питање, гласи овако: „Иследници *руководу вештачка извиђања*, означују предмете на које вештаци своју пажњу управити имају, *предлажу питања*, на која ће они одговарати“. — Иследник је, дакле, главна чињеница и при ислеђењу самих судско-медицинских питања и спорова, и он је за све, па и за њих одговоран. С тога ће одмах с почетка од њега, његове спреме и његовог начина зависити, којим ће путем поћи само ислеђење, како ће се даље развити, и до каквих ће резултата доћи. А кад таку важну улогу закон намењује иследнику и у спорним питањима медицинске природе, онда је јасно, да он треба да има неку извесну меру спреме и искуства из области Судске Медицине. Ако ништа друго, мора бар знати *садржину и обим Судске Медицине*, а то ће рећи: предмете, које она обрађује и тумачи, па онда границе, до којих се поједина питања судско-медицинским мето-

дима дају објаснити. Толико ваља себи да присвоји из Судске Медицине — већ и с тога, што мора тачно знати: кад и у којим специјалним приликама има да призове судско-медицинског вештака, како ће се с њиме у послу и улогама поделити, а како међусобно споразумевати и допуњавати; — у опште: како ће његову стручну спрему и практично искуство тако исцрписти и употребити, да најбрже и најбоље послужи крајнем циљу полицијског или судског ислеђења: — констатовању објективне истине. Иследник, који не располаже ни толиким знањем Судске Медицине, слабо ће одговорити својој задаћи — нарочито из ових разлога:

а., неће имати оне *самосталности*, која му је као иследнику потребна;

б., *проустиће* често онај моменат, кад би могао објективно констатовати нешто, што се касније не би дало утврдити;

в., *превидеће* по гдекада и оно, што је за ислеђење целог спора важно, и што би, може бити, цело спорно питање објаснило и њему или суду од велике користи било;

г., *уништиће* (намерно или ненамерно) *знаке и трагове*, које би ваљало за судско-медицинско истраживање нарочито сачувати и одржати;

д., *граздиће* по гдекада од судско-медицинског вештака и *свише*, т. ј. постављаће му и така питања, на која ни медицинска наука ни лекарско искуство данашњег доба не могу одговорити; или

ђ., *задовољиће се и са врло оскудним и неоптуним одговорима* баш и у оним приликама, где би иначе — према садашњем стању Судске Медицине — од медицинског вештака могао тражити и добити исцрпнија и савршенија стручна објашњења.

Да боље протумачимо сваку од ових тачака, пропратићемо их примерима и конкретним случајевима из судске праксе.

Ad а. — Као што већ рекосмо, иследник руководи увиђајем и целим претходним ислеђењем — дакле и судско-медицинским делом његовим — а за руковођење таким послом иште се *личне иницијативе и самосталности*. То двоје потребно је иследнику и полицијском органу већ и с тога, што се они по гдекада и без лекара морају определити и, тако рећи, тренутно решити, којим ће путем ударити, да што пре и поузданије до циља стигну. Таки случајеви дешавају се н. пр. при ислеђењу сумњивих трагова на самом лицу места и околине; сумњивих знакова или повреда на лешини; необичних промена и недостатака на оделу жртве; појава, којима се утврђује идентичност лица; времена, кад је дело извршено итд. — Сем тога дужност је иследникова, да управља и руководи и радом самога лекара — вештака, а то ће рећи: да му самостално али тачно према природи самога предмета, потреби или стицају нарочитих прилика и околности — ставља така питања, која ће спор објаснити; да у току самога рада медицинског вештака с разумевањем прати све појединости и пази, шта ће се појавити: хоће ли бити момената и прилика, које би ваљало нарочито уочити, истаћи и забележити; хоће ли се указати још које спорно

питање, од чијег би решења зависило правац даљег ислеђења и коначна пресуда спора итд. Поред тога иследник мора пратити рад судско-медицинског вештака са извесним разумевањем самих појединости — већ и с тога, што му ваља знати, у колико га је он савесно и према захтевима савремене Науке извршио; у колико се, дакле, и он сам и суд на резултате тога истраживања и на вештачко мишљење могу и смеју ослонити. У свима тим и многим сличним приликама биће, дакле, иследник без икакве иницијативе и својих погледа — у опште: са свим несамосталан, па донекле и инактиван — и зависиће искључиво од спреме и савесности лекара-вештака, ако сам не буде знао бар основе и границе Судске Медицине.

Ad б. — Ако игде, а оно се баш при ислеђењу спорних питања из области Медицине може ласно десити, да извесни, сасвим одређени и за тај случај карактеристични знаци и нарочите појаве само неко кратко време постоје, па да се онда одмах или сасвим измену или коначно изгубе. Ако би дакле неспреман иследник по свом незнању пропустио, да на време те знаке и појаве констатује и за своје циљеве употреби, касније их не би могао ни констатовати ни посматрати ни фиксирати (све да би се томе потреба и јавила). Он би дакле у том случају важан део доказна материјала изгубио. Тако би за ислеђење пропали трагови од ногу у снегу или блату, ако би н. пр. неук иследник пропустио, да их одмах упореди са ногама сумњиве особе или фиксира, док се снег још није отопио — односно: док даља киша није блато размекшала и утиске поништила. Исто тако могли би се изгубити важни подаци за ислеђење и решење спора, ако н. пр. иследник не би одмах лекарским прегледом дао констатовати карактеристичне особине које повреде, док се још нису — залечивањем или дражењем — битно измениле или сасвим изгубиле; покушај или извршење насилне или иначе противзаконе обљубе (н. пр. с чмара), док се може још мушко семе констатовати итд.

Ad в. — Невешт и у Судској Медицини неспреман иследник *превидеће* често ситније, привидно незнатне, али за истрагу и пресуду самога спора врло важне знаке и трагове, а обратиће нарочиту пажњу на прилике и околности, које, истина, обичном посматрачу јаче упадају у очи, али су ипак зато од врло споредног или никаквог значаја по цео тај спор. Опширно ће н. пр. проучити и описати место и све димензије његове, ако је у њему нашао обешену особу, али ће јамачно превидети, да је чвор на конопцу или на тканици, о којој је лешина висила, особите врсте — рецимо чвор лађарски. Забележиће потанко, да је нашао нож у руци лешине, која је заклана, али ће н. пр. превидети, да је тај нож био тамав тако намаштен, да се по томе могло позитивно извести, како то лице на тај начин није могло само себи (у самоубилачкој намери) те повреде нанети. Покупиће и изређаће све и потребне и непотребне податке о самом лицу, месту и његовој околини; набројаће све предмете које је ту затекао, али ће

и. пр. превидети, да је патос скоро рибан (како би се траг крви уништио); да на сумњивом коцу има и човечјих длака; да је особа, која је под сумњом да је трована, бљувала, те да би и трагове од бљуванка и бочице и кутице од „лекова“, па и остатке од јела и неопране судове ит.д. ваљало покупити и на стручан преглед послати.

Ад 2. — Иследник, који нема довољно спреме из Судске Медицине, отежаваће и ометати правилно ислеђење и коначно решење којег спора и тиме, што ће у незнању нешто намерно или ненамерно учинити, па тиме траг утрги и поништити баш оним знацима и појавама, које би судско-медицинском вештаку могле послужити као врло zgodни и поуздани основи за решење овог или оног спорног судског-медицинског питања у томе ислеђењу. Тако се и. пр. дешавало, да су невешти иследници или полицијски органи најпре добро опрала лешину новорођена детета, коју су у нужнику нашли, па су је тек онда „чисту и опрану“, предали судско-медицинском вештаку на преглед и секцију, те баш тиме га оштетили за неколико важних података у ислеђењу те врсте (слуз, сукрвица, *verru caseosa*, нервничка садржина на површини тела ит.д.). Гдекоји иследници шаљу и. пр. сумњиве објекте у ма каквим, често и врло нечистим и непоузданим судовима и завојцима, или са ма каквим сумесам; а гдекоји опет намерно додају шпирита, воде или друге које течности и масе за конзервисање, не би ли се — по њиховом мишљењу — ти објекти што боље одржали. Ни у једном ни у другом случају не сећају се, да се у нечистим и неподесним судовима и завијутцима, у шпиритусу и другим сумесам и додацима могу ти објекти толико изменити, да изгубе своје најкарактеристичније особине, по којима би их судско-медицински вештак могао познати и правилно оценити.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д-р М. Јовановић-Батут

„О ДОКАЗИМА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ“

(НАСТАВАК)

По г. Станојевићу изгледа, као да сам и ја иследницима казао да врше увиђај, кад им се свиди, јер прелази преко упутстава која сам ја о увиђају дао. Ја хоћу, да иследник зна шта ради, да буде свесан сваке своје радње, а не да буде проста машина, па чак и комичан изилазећи на лице места, да види нешто што му или никако не треба, или што је унапред већ несумњиво доказано. Очигледно је, да не треба трошити ни време ни новац око увиђаја за једну околност која је апсолутно и несумњиво доказана. Само у тим случајевима иследник не треба да предузима увиђај, то је смисао објашњења §-а 54.

Г. Станојевић, на другом месту, тврди да је погрешно моје мишљење, по коме суд не може на главном претресу одлучити да се увиђај изврши преко иследног судије. „Те увиђаје, вели он, које суд наређује на главном претресу... махом

и врши иследни судија...“. „Судска је практика, вели он даље, у овој ствари константна и са свим у духу § 25 кривичног поступка.“

Не треба бити велики практичар, па знати да увиђаје, које суд наређује на главном претресу, махом врши иследни судија, као ни то, да је та пракса константна. У осталом ја то нисам ни спорно, већ сам само тврдио, да је та пракса, па макар она и на закону била основана, рђава.

Кад увиђај може да изврши цео суд, као колегијум, за тим један судија, кога суд делегира, и најзад и иследни судија, онда је ван спора да су увиђаји које врши цео суд или један судија бољи од увиђаја који врши иследни судија. Ово чак једном судији не би требало објашњавати. Практика би требала да избаци потпуно увиђај од стране иследног судије просто стога, што је он већ по тој ствари био у улози странке, био је државни тужилац. Улога тужилоца са улогом иследника не да се сложити, и кад наш законик поред свега тога зна за такву аномалију, онда пракса треба то да поправи. Ово је у толико лакше учинити кад се зна, да се таквом праксом не би ниједан закон вређао, и кад суд, који суди, може да изврши онакава важних чињеница или сам непосредно или преко једног свога члана. Кад је наша пракса у многоме одступила од наређења у § 183, онда она не само да треба, него је у интересу поступка не допустити да у име суда увиђаје врши иследни судија, који је био и државни тужилац.

Трећа замерка, коју г. Станојевић чини увиђају, тиче се доказне снаге увиђаја. Он вели, да сам ја при третирању питања о доказној вредности увиђаја правно разлику: да ли је увиђај вршио цео суд или га је извршио иследник или један судија, и да увиђају у првом случају придајем већу доказну вредност него увиђају у другом случају. За тим додаје да „ову разлику у погледу на доказну вредност увиђаја у ова два случаја... наш законодавац апсолутно не прави, нити има те разлике.“

Оваку је замерку могао истаћи само човек који није разумео одељак у коме се говори о увиђају као доказу. Јер апсолутно ни где ја нисам казао, да наш законодавац прави разлику у погледу на доказну снагу увиђаја према томе да ли је увиђај вршио цео суд или један судија. Напротив, ја сам тврдио да оба увиђаја могу бити потпун доказ о чињеницама које су предмет увиђаја. Први увиђај, т.ј. увиђај који цео суд предузима, биће потпун доказ, „ако суд нађе да претресом ни у колико није измењен резултат увиђаја“, разуме се под претпоставком да је учињен у форми коју закон прописује. Други увиђај „суд ће узети за потпун доказ, ако на њега не буде учињена никаква примедба од странака, и ако суд нађе да је потпун и тачан. Исто ће суд учинити и онда, кад нађе да су све примедбе странака неумесне и неосноване“. Јасно је, према овоме, да оба увиђаја могу бити потпун доказ, и чим могу имати подједнаку доказну вредност, онда

не може бити говора о законској разлици односно доказне вредности.

Али ипак има нешто што г. Станојевић није разумео и што га је збунило. Он није схватио, зашто сам разликовао увиђај који учини цео суд од увиђаја који изврши иследник или један судија, и зашто сам, према томе, о њима одвојено и говорио. Он није знао да су ова два увиђаја по *природи* и *суштини* својој различити. Ја сам само теоријски изложио у чему се састоји та унутарња разлика између њих, која чини да је први увиђај, по природи својој, без обзира на закон, веродостојнији од другог. Г. Станојевић не зна, да је увиђај у правом смислу само оно, што суд, који суди, својим чулима непосредно опази. Он тако исто не може да схвати, да увиђај, који предузме иследник или један судија, и да протоко таквог увиђаја, који се на претресу прочитава, по природи својој, и ако се зове увиђај, није увиђај него *сведоџба*. Кад би г. Станојевић имао толико спреме, да може ово да схвати, њему никако не би било чудно, откуд да први увиђај буде веродостојнији од другог. Што он ово сад не разуме, ја му ту не могу помоћи. Једини пут за разумевање јесте, да се потруди и да ово боље проучи, па ће онда видети како ово разликовање није мој изум. У осталом у овоме му може помоћи и ма који од његових практиканата или писара, који су били моји ђаци.

II. Код *вештачког мишљења* г. Станојевић налази да је погрешно моје мишљење, по коме се вештаци испитују као и сведоци. Он вели, да „нити би то имало смисла нити се тако ради у пракси“. На главном претресу, вели он, њихово се мишљење прочита и они питају остају ли при датом мишљењу.“

Није у питању то, да ли је у пракси овако, као што г. Станојевић вели, него да ли је та пракса добра. Кад закон ни где не каже како се имају вештаци испитати, већ говори само о сведочењу и преслушавању сведока или вештака, дакле кад за испит вештака употребљава исте изразе које и за испит сведока, па за сведоке каже како ће се испитивати а за вештаке не каже, онда је сасвим природно да се вештаци имају испитати као и сведоци. То сам тврдио и то је једино тачно. Али никако не може бити правилан онај начин испитивања, по коме се вештацима прочита њихово мишљење па се они питају, остају ли при истом. Таква пракса је рђава са истих разлога, са којих је рђава и пракса, по којој се на претресу и сведоку прочита његов ранији испит и пита се, остаје ли при истом.

Непојамно је, да и о овоме треба дискутовати. Кад се неко има да испита, па био он сведок или вештак, томе се поставља питање на које он има дати одговор. Разуме се, да се вештаку има поставити другаче питање него сведоку.

III. Код *признања* је г. Станојевић учинио две замерке.

Прва се тиче дефиниције признања у ужем и ширем смислу. Ја, као и сви који су до сад на свету, сем г. Станојевића, писали о признању, дефинисао сам признање у ужем смислу као изјаву опту-

БЕРЛИНСКА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

женог, да је извршио једно кривично дело; а признање у ширем смислу као изјаву оптуженог, да је истинита ма која чињеница која је по њега штетна. Г. Станојевић је учинио велики проналазак и вели, да је „баш обратно... оно признање које г. Марковић узима у ужем смислу, то је признање у ширем смислу, а оно што он узима као признање у ширем смислу, то је баш признање у ужем смислу“.

Јединствени су разлози, којим г. Станојевић објашњава ову своју научну творевину. Он вели, „извршење кривичног дела по себи је нешто што је шире, веће него што је само једна чињеница која је штетна за оптуженог. И кад оптужени признаје да је извршио кривично дело, „онда ја то признање у ширем смислу“, а кад признаје извесну важну чињеницу, „т. ј. нешто што је мање од извршења кривичног дела, онда је то признање у ужем смислу“. Он, не зна, да речи *уже* и *шире* зависе од обима а не од величине предмета, и да је уже оно, што у себи обухвата само и искључиво једну чињеницу, т. ј. извршење крив. дела шире оно што у себи може обухватити безброј разних чињеница.

Оволика оскудица у знању не налази се ни код најслабијих ђака.

На другом месту, г. Станојевић код *испита* оптуженог налази да нису споменута, „још нека правила која вреде за испит оптуженог“... која се „тичу садржине питања које иследник треба да постави оптуженом... н. пр. ако су на личности оптуженог констатовани какви сумњиви трагови, иследник треба да постави питање оптуженом о пореклу ових сумњивих трагова, датуму од кад се датирају и у опште о свему ономе што је у свези са истим“.

Све је ово тек да се каже, да је нешто речено, а у самој ствари није ништа речено. Г. Станојевић не зна да се правила не постављају за примере, јер се онда никад не би могла сва правила ни набројати, већ се постављају општа правила, под која се сваки појављени случај даје подвести. Нека г. Станојевић још једаред прочита т. 8 постављених правила за испит оптуженог, па ће видети, колико је бесмислено тражити нарочито правило за случај кад су на личности оптуженог констатовани сумњиви трагови. Такво опште правило садржи т. 8 поменутих правила, где се каже „сва питања која се обвињеном поставе треба да исцрпе цело кривично дело (§ 145 други одељак), што значи, да се питања имају односити на све оно, што је потребно за оцену, да ли је обвињени извршио дело за које се обвињује и под којим је олакшаваним и отежаваним околностима дело извршено“. Иследник који би поред реченог и онога што се налази у другом одељку §-а 144 тражио и правила за специјалне случајеве, тај би иследник дао врло рђаву сведоџбу о својим иследничким способностима.

(СВРШИТЕ СЕ)

Азил за бескућнике. — По закону о сиротињи имају да се старају општине. У оквир старања о сиротињи спада и смештање у варошки азил оних који су остали без склоништа. Азил стоји у вези са раније поменутих варошким заводом за принудни рад у Румелсбургу. Њиме управља један инспектор са потребним бројем помоћног персонала под надзором једне општинске комисије.

Разликују се две врсте бескућника: настањени и ненастањени. Настањени, махом очеви породица, морали су махом напустити свој стан у вароши, јер га нису могли платити услед какве теже привредне неприлике. Њихово је бескућништво прелазно. Ненастањени, они који само пролазно добијају пријем у азилу, од породичног живота често потпуно отргнута лица, махом немају никаквог стана и тумарају бесциљно по Берлину, не мислећи више у највише прилика на уредно прибављање средстава за живот. Настањени добијају склониште у одељењу за породице само по решењу општинског сиротињског одељења, ту живе и спавају, уживајући дневни оброк: ујутру белу кафу, млеко, супу, за ручак какво поврће с месом, за ужину белу кафу и за тим вечеру.

У азилу имају лекарску негу и купатила. Њихов је главни задатак да што је могуће пре дођу опот до свога стана, ради чега је и управа азила овлашћена да таквима потпомогне плаћање прве киреје. Они се задржавају у азилу 5 дана до 4 недеље, за које се време њихово покућанство држи у једној празној пијачној згради.

Фамилијарни азил састоји се из 144 кревета за људе и дечаке. Жене су са девојкама и ситном децом одељене од људи у једном другом одељењу са 240 кревета, снабдевеним сламљачом, платненим чаршавом, превученим јастуком и вуненим покривачем. Сви смештени стоје под надзором лекара, који оболеле одмах упућује у болницу. Ако мати оде у болницу, онда се деца смештају за то време у један сиротињски дом. Од азилста се не тражи да у азилу што раде, изузев намештања свога кревета и одржања чистоте по собама и другим одајама. Деца посећују једну у самом азилу устројену школу.

Ненастањени добијају склониште у баракама ноћнога азила са 40 великих дворница, које су снабдеване дрвеним постељама који се постепено замењују са оним од жице. Овде се могу сместити 2.800, а на случај нужде и до 3.400 лица. Пријем се врши од 4 часа по подне до 11 у вече. Азилисти морају у 7 часова ујутру напустити завод и ићи у варош да траже рада. У току од три месеца могу 5 пута доћи у азил. Ако се и после тога виде, тада се излажу опасности, само ако су способни за рад, да буду предани полицији, која их први пут протоколарно опомиње на рад, а по том приводи суду ради

осуде на затвор, после кога се смештају за дуже време у раније поменути завод на принудан рад у Румелсбургу. У вече у 8 и изјутра у 6 часова добијају доста хранљиву супу од брашна и по једно парче хлеба, па се онда отпуштају. Болесни се упућују у болнице. Особито се пази на то, да се азилите купају у заводском купатилу и да им се одело дезинфикује од инсеката и евентуалних кличка каквих заразних болести.

За негу у породичном азилу рачуна се дневно 57 пфенига за једног одраслог: 1.09 м. за матер са одојчетом и 29 пфенига за дете испод 6 година, што се за свакога при отпусту срачуњава. Ако трошак не могу дотични малим отплатама да плате, онда он пада на терет општине, а код оних са стране за то обавезни „сиротињски савез“ општина или удружење више општина и срезова ради заједничког издржања сиротиње.

Склониште у ноћном азилу је бесплатно. Трошкови износе на 9 пфенига на једно лице. Азил је имао у 1907. години 16.703 марке прихода и 453.620 марака расхода.

При азилу има једна мала полицијска стража од три шуцмана, који се поглавито старају о томе, да се лица, која чешће но што је дозвољено долазе а неће да траже рада, предају суду.

О самом унутарњем уређењу не можемо на овом месту говорити због малог простора. У главном је чистота и ред изврстан, ма да долази свакодневно једна маса нечистих, а често и пијаних лица.

3. Полиција сигурности при смртним случајима. — Ниједан се леш не сме пре сахранити, но што полицијска власт не да за то одобрење у облику једне погребне листе (§ 367 т. 1. и 2. казн. зак.).

Погребну листу полиција издаје само онда, када је утврђено да је дотично лице умрло природном смрћу.

Сродници умрлога морају се најдаље идућега дана по наступелој смрти јавити своје кварту за посмртну листу, по којој имају да се испуне 22 рубрике о личним, породичним и имовним односима. Један део рубрика исписује један квартални службеник по исказу молиоца, срањује то са пријавним регистром у који том приликом забележава смрт тога лица; за тим даје формулар молиоцу да га носи лекару ради констатације узрока смрти и одговора на још нека питања из формулара. После лекара се посмртна листа мора још поднети и власти која води старање о личном стању лица (Standesamt, чију дужност о рођењима, венчањима и умирању воде код нас црквене власти) ради развода по књигама.

Пошто је лекар (сваки апробирани) утврдио узрок смрти молилац се са посмртном листом и уверењем „штандесамта“ враћа старешини кварта, који, пошто се увери да је смрт природна и да је листу лекар у односном делу прописно попунио, издаје потребну листу — одобрење за сахрану, које се пред сам погреб предаје управи гробља.

Ако се погреб врши преко каквог погребног института, онда се поред по-

гребне листе за управу гробља издаје још једна и за оног што ће погреб извршити.

На обе погребне листе ставља се и дан, када се сахрана најраније може извршити. По правилу леш мора лежати три дана, али ако се укаже потреба за сахрану пре истека три пута по 24 часа, нпр. код брзог распадања код извесних болести, онда то лекар има да назначи на формулару, а квартал на погребној листи.

Испуњен формулар — посмртна листа — доставља се једном нарочитом одељку у полицијском президијуму, а одавде се опет шаље статистичком одељењу вароши Берлина.

Када је смрт наступила каквим неприродним путем, нарочито ако се може сумњати на убиство или самоубиство, или ако је смрт последица каквог несретног случаја, при коме је дејствовала непажња другог лица, или кад смрт у опште није наступила пред очима сродника или обичних укућана, онда у тим случајима питање о погребу има да реши суд, јер само овај има право да решава о томе: да ли је обдукција или судеки преглед леша потребан или не. У тим случајима само судија или државни тужица има право да изда погребну листу (§ 157. кр. суд. пост.).

Чим лекар назначи да је узрок смрти сумњив квартал је дужан да одмах утврди најбржим путем стање ствари и да по том, прилажући и посмртни формулар, извести о томе државног тужиоца, који даље наређује хоће ли леш прегледати и физикус или то није потребно. У првом случају леш се одузима и преноси у нарочити завод за смештај лешина.

Мртворођену ванбрачну децу и ону која су умрла на 24 часа по порођају мора да прегледа надлежни физикус и тек по мишљењу овога квартал може издати погребну листу.

Ако је смрт наступила услед какве заразне болести, онда је сваки лекар обавезан, као и при обољењима, да нарочитим формуларом, који од полиције добијају у виду затворене дописне карте са ослобођеном поштарином, извести санитетску комисију у президијуму ради дезинфекције, чији трошак за сиромаше (до 300 марака зараде) сноси општина а други морају сами платити. О извршењу дезинфекције стара се дотични позорник на линији. Под претњом издавања званичне тајне забрањено је казивати, да је случај доставио лекар.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Жив. А. Лазић

ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

П о ж а р и.

Пожарна служба у Паризу врши се под управом и према наредбама управника полиције. За извршење ове дужности њему је, поред многобројних полицијских органа, стављена на расположење

и регимента ватрогасаца вароши Париза.

У циљу што брже и успешније помоћи при пожарима, Париз је подељен на 24 заштитне зоне. У свакој од њих налази се по један центар за помоћ, који је у вези са 20 до 25 телефонских сигнала, и снабдевен потребним техничким парком: 4 кола са 2 коња, фургон, велике степенице, спомоћни фургон и помпа. Ова средства довољна су за гашење омањих пожара.

Половина од ових центара смештена је у касарнама, у којима се налази по једна компанија пожарника, а остали центри — централне станице — распоређени су између касарна. Главни центар — штаб пожарничке регименте — телефонски је везан са свима осталим центрима.

Гашење пожара. О сваком појављеном пожару одмах се извештавају пожарници преко најближег пожарног сигнала, или директно, преко најближе пожарне станице. Свако лице, у чијем се стану или дворишту појави пожар, дужно је отворити врата свога домицила на први позив пожарника или ма кога органа јавне силе, као год што их и суседи, на случај потребе, морају пропустити кроз своја дворишта. Исто тако, и становници улице у којој се појавио пожар, као и они из улица оближњих, морају допустити ватрогасцима да се служе њиховим бунарима, помпама и чесмама. Полицијски комесари, а у њиховом одсуству и саме старешине пожарних органа, имају право да силом уђу у двориште оних, који се њиховом позиву у смислу изложених прописа не би одазвали.

Пропријетери и главни закупци стана, у којима се налазе отвори за воду и апарати за помоћ против пожара дужни су одржавати их у добром стању, а сопственици, чувари или притежаоци ватрогасних шмркова, помпи, лествица и т. д., било да се ови предмети налазе у јавним зградама или код приватних, дужни су ставити их на расположење старешини пожарног одељења или полицијском комесару кад год их они затраже. Исто тако и чувари јавних резервоара дужни су ставити на расположење воду за гашење пожара. Полицијски комесари, пак, имају дужност да се уверавају, да ли су се сопственици и закупци упањених места придржавали у свему полицијске наредбе од 1. септембра 1897 год. о превентивним мерама против пожара, и да сваку повреду ове наредбе кажњавају.

Ако би комесар полиције или пожарници поводом појављеног пожара констатовали, да се он појавио услед рђаве конструкције димњака, или да је проузроковао знатнију штету у цевима или димњацима, управник полиције одређује једног архитекту са задатком да ово испита и предложи какве оправке или преправке треба извршити. Сопственику зграде оставља се извесан рок у коме ово има да изврши, што комесар полицијски, по истеку одређеног рока, констатује записником. На случај неизвршења, записник се доставља полицијском судији, који сопственика кажњава новчано и поново му наређује да полицијску одлуку изврши.

Пожарници у Паризу. Париско пожарно одељење установљено је декретом од 18. септембра 1811 год. под влашћу и управом министра унутрашњих послова, а краљевом уредбом од 7. новембра 1821 год. добило је војничку организацију и уврштено у састав војске. Према чл. 2. декрета од 27. априла 1850 год., пожарни батаљони у погледу своје организације, регрутовања, командовања, дисциплине, авансовања, награда и унутрашње администрације стоје под министром војним, а по чл. 3. истог декрета они врше службу под управом и према наредбама управника полиције. Пожарно особље увећано је декретима: од 5. децембра 1866 год. и 28. априла 1892 год., и у данашње доба износи: 53 официра, 516 подофицира, 1251 пожарника, 36 трубача и 24 дечака.

Пожарна одељења у сенском департману организована су по општинама у смислу наредба сенског префекта. Она зависе од министра унутрашњих послова и ако им држава даје оружје. Официре поставља председник републике на 5 год.

Сигурност трговине — животне намирнице — игијена и чистоћа.

а). *Јавне пијаце.* Прописи, који се одnose на сигурност, чистоћу и одржање реда на јавним пијацама у Паризу, предвиђени су у полицијској наредби од 30. децембра 1865 г., која регулише експлоатацију и функционисање ових места.

Закупци сталних места на пијацама дужни су своја места означити малом таблом, на којој мора бити исписано њихово име, презиме а према потреби и број места. Привремени продавци морају на овим таблама означити још и свој домицил.

У интересу реда и угодности саобраћаја забрањено је продавцима на јавним пијацама, да робу излажу по крововима својих продавница, и да на овима отварају побочна врата и излоге. Пре него што напусте пијацу морају се постарати да склопе своју робу и затворе продавнице, а закупци привремених места морају своју робу, одмах по свршетку пијаце, носити. Довођење паса на пијаце и чување појединих животиња у њиховим продавницама забрањено је. Специјалне одредбе прописане су са гледишта јавног здравља.

Свирачи, певачи и сва остала лица, која своје професије обављају по улицама и јавним местима, не могу долазити на пијаце у циљу обављања својих професија.

Продавцима на пијацама и њиховој послузи забрањено је: 1. да стоје или седе на пролазима, који су резервисани за циркулацију; 2. да викањем објављују природу и цену своје робе; 3. да салећу публику на пазар, препречавајући јој пролаз и хватајући је за одело или руке; 4. да дозивљу клијенте испред других продавница; 5. да одводе или да шиљу публику у дућане и магацине ван продавница, и 6. да ложе ватре на пијацама.

На пијацама се још не сме продавати никакво пиће.

Сва роба, која се продаје на јавним пијацама, подлежи нарочитој инспекцији, састављеној од инспектора хемијског лабораторијума и ветеринара.

На свакој јавној пијаци, у биро-у инспектора, налази се нарочити регистар, у који публика уписује своје жалбе и примедбе. Исто тако на свакој јавној пијаци налази се и по један инспектор за контролисање мера.

Сточне пијаци. Продаја говеди, оваца, коза и свиња врши се на нарочитим пијацама, и то само у дане и часове који су утврђени реглеманом од 30. новембра 1904 год. Исто тако постоји специјална пијаца и за продају коња.

Кланице. Стока намењена исхрани париског становништва може се клати и прерађивати само у јавним кланицама и под надзором полицијских органа. Чим је стока једном доведена на кланицу мора ту и остати, т. ј. жива се не може с кланице вратити. Тако исто са кланице се не смеју износити, већ се морају одмах уништити, мртворођена телад и јагњад.

Сви алати, инструменти и посуђе, који се при клању стоке употребљују, морају се одржавати у исправном стању и највећој чистоћи. На њима се још мора налазити име и марка њиховог сопственика.

Клање телади испод 6 недеља старости забрањено је.

Стока, која је осумњичена као болесна, може се клати само у присуству ветеринара, који иначе прегледа месо од сваке заклане животиње. Месо, за које се нађе да није за консомацију, узапћава се и склања у нарочито одељење. Ако сопственик због овога не протестује у року од 24 сата, узапћено месо уништава се о његовом трошку.

Кожа и отпаци од закланих животиња морају се са кланице однеи у нарочитим, потпуно затвореним колима, у року од 24 сата.

Улазак у кланице забрањен је личношћима, које обично по улицама обављају своје професије, као што су свирачи, певачи ит.д., а за време рада и свој осталој публици. У кланицама је исто тако забрањено пијачење, свађање, неред и коцкање. Папита лица удаљују се одмах из кланичног круга.

Изложени прописи важе у свему и за клање коња, магарца и мазги, само што се ове животиње морају прегледати и пре и после клања, и што се њихово месо не може однеи с кланице пре него што се маркира. Месо ово може се продавати само у нарочито одређеним продавницама.

Контрола мера. Постоји нарочита инспекциона служба за контролисање мера у јавном саобраћају, у Паризу и сенском департману. Служба ова поверена је специјалним полицијским комесарима, чија је плата предвиђена бюджетима париске префектуре и сенског департмана.

У погледу контролисања мера Париз је подељен на 11 зона, и у свакој од њих налази се по један полицијски комесар са помоћником. Комесари ови стоје под управом главног инспектора, који их контролише у раду.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПСИХОЛОГИЈА ЗЛОЧИНА И ЗЛОЧИНЦИ СПЕЦИЈАЛИСТЕ

(НАСТАВАК)

Оцеубиство сматрамо као најтежи и најужаснији злочин. Психологија оцеубице само мало одступа од психологије обичнога убице. Оцеубице су готово увек дегенерисани људи, који су још за рана ступили на пут општега криминалитета, па су најзад доспели и до извршења оцеубиства. То су индивидуе, какве смо исцрпно упознали у осталим убицама, као што су на пр. Хоџман, Шилинг ит.д.

Паул Ковалески, професор психијатрије у Петрограду, описује у месечном часопису за криминалну психологију (Vd. 1. S. 309.) интелектуалне и психичке особине оцеубице, делом по сопственим испитивањима, а делом по Asselin-у (L'état mental des parricides. Bordeaux, 1902). Телесна дегенерација често се показује већ у маломе стању и наказности. Оцеубице пате од оскудице интелектуалне и психичке равнотеже. Они нису способни да концентришу своје мисли, те за то већ и у школи не доспевају далеко, а тако исто ни у доцнијем животу. Ни у каквом позиву и послу не могу да издрже, и ни у коме не дотерају до нечега. Вољна снага је јако ослабила. Њих карактеришу с једне стране неодлучност, а с друге импулзивност и оскудица у уздржљивости помоћу памети. Њихово је морално осећање слабо. Они су горди, мекушци, осорљиви, завидљиви. Јак егоизам никако не уступа места појави алтруизма. Према ауторитету су упорни и тврдоглави. Полни нагон им је често анормалан, па и перверзан.

»Дегенерисани су нарочито несносни баш у фамилији. Они су рђави синови и кћери. Место љубави, према својим родитељима осећају мржњу и сваком приликом и на сваком кораку загорчавају им живот; док су мали, то се догађа нехотично; родитељима задају стално бриге својом слободом и болешљивошћу; често пате од грчева, доцкан почињу да говоре, а и идење ногом врло им тешко полази за руком; кад постану старији, онда и према родитељима показују своје рђаве карактерне црте« (Kovalesky).

Овим није разјашњена психологија убица родитеља. Ковалески не долази на то, да говори о језгри овога питања. И овде морамо да потражимо приступа у области здравља. У нижим слојевима народа осећаји према крвним сродницима нису тако развијени, као у образованијим круговима. На градусу осећања према блиским сродницима може се читати слика једне индивидуе. Као таква осећања долазе у питање наклоност, поштовање, обожавање и страхопоштовање.

Та финија осећања не развијају се у грубој и равнодушној психи. Тако што неће ни љубав родитеља према својој деци наићи на такву дубину и префињеност у тим друштвеним слојевима. Родитељски осећаји према деци тупљи су и хладнији.

Ти кругови тако исто немају ни естетичких осећаја, које Вунт сматра као највише, те се према томе најдоцније и

развијају. Међусобни је однос, дакле, између родитеља и деце са свим друкчији него ли у вишим круговима. Не треба се само заваравати спољашношћу.

Родитељи оних кругова узимају готово увек у заштиту своје дете — нарочито пред другим светом — баш и да је оно извршило највећу будалаштину или и највећи злочин. То се не дешава из наклоности према детету, већ из омразе према другом свету, на пр. према властима ит.д. Никада још нисмо видели примера из таквих кругова, да отац или мати, ма и за своје најпоқвареније дете нису нашли ма каква извињења, која су често била будаласта како само могу бити.

Кад кћери добију ванбрачну децу, родитељи увек нађу речи за извињење њихово *пред другим светом*. Они тачно знају, да искушењу лако подлеже кћери које нису у могућности да држе стално под надзором. Природно-историски је просто немогуће да то друкчије буде. Ту се има више посла са једним инстинктом, слично као код животиња; али он се ипак мора разликовати од моралнога осећања.

Хладнији однос између родитеља и деце у нижим друштвеним слојевима проистиче и из целе друштвене околине. Такви родитељи, по својим погледима и животним навикама, не могу да се покажу према деци са те стране, која би изазивала нежну љубав или нарочито високо поштовање. Отац пије, мати има љубавника, обоје бивају осуђени на затвор или робију. Говори се врло вулгарним и фриволним језиком; отац и мати свађају се и туку. Ту и деца говоре са родитељима истим језиком. Погрдне речи врло лако падају и одвраћају се. Рука детета необично се лако подиже да зада ударац оцу или матери. А одатле није тако далеко до стварнога напада, који се у љутњи, беснилу и мржњи може смртно свршити. Све те претпоставке из социјалне околине морају се имати у виду, па да се може разумети психологија оцеубиства.

Дегенерација врло често још из детињства узима злочиначки правац. Такве индивидуе још као деца врше сваковрсна мучења животиња.

Једна осмогодишња девојчица, која је већ од четврте године онанисала, извршила је покушај убиства над својом матером, а носила се мишљу да убије и оца (Duchatelet).

Један мали дечко, такође мастурбант, осећао је велико уживање у гледању мртвих, закланих животиња. Било му је пет година кад је један пут видео да млађем брату тече крв из носа, па је узвикнуо: „Ја ћу млого да убијем, хоћу да видим крв, то ми само чини задовољство“. Говорио је, и то, да се не би ништа устезао и своју матер да убије.

Ту се, наравно, у оваквим случајевима има посла са готово чисто инстинктивним радњама. Али у доцнијим годинама те се радње извршују и свесно. Код дегенерисаних се јављају принудне представе и принудни нагони за убијање родитеља.

Велика импулзивност дегенерисаних карактерише и саму радњу извршења

приликом оцубиства. У својој безграничној афекту ударају они своју жртву без икаквога сажаљења.

„Један из броја таквих злочинаца задао је својој већ мртвој матери још седамнаест удараца ножем; други је један ударао свога болеснога деду све дотле, док овај није са свим подлегао и свршио са животом; још један други сео је на своју матер, да би је могао угодније убити. Двојица се нису задовољили само тиме да убију своју жртву, већ су јој извадили срце, пекли га и јели“ (Kovalesky).

Као што дегенерисани у опште врло лако подлежу подражавању, тако се исто лако може изазвати у њих нагон да то исто учине, ако им се исцрпно опише једно такво злочино дело.

Кајање је за такве злочинце са свим страна. Они показују равнодушност, често се чак и хвале својим делом, са необичним цинизмом грде своје жртве и т. д. Пресуда, као и цела судска радња и претреси, ни у колико не мењају њихову хладноћу.

Убиство *цородице* чини једну специју убиства, које има своју нарочиту психологију. Као што ћемо видети, ни ова ознака већим делом није јуристички правилна.

У случајевима правог убиства породице извршилац је у првом реду самоубица. Спомоћу психологије самоубице може се разјаснити и психологија једног таквог убице своје породице. Убица налази, да му није више сношљив живот на земљи под околностима које су му се наметнуле. То му сазнање није дошло од један пут; оно се појачавало с дана у дан, огчинило га је, укоренило се и најзад по неки пут је потребан још само какав мали повод, па дође и до извршења одлуке.

У колико се нема посла са болесним мотивима, готово увек су бриге за исхраном и за одржањем егзистенце разлог који доводи одлуку до сазревања. Отац не налази више ни где рада, можда зато што је болестан. Или већ је био осуђиван или је у изгледу да ће допасти затвора и осуде. Други опет отац породице не може да дође до бољитка у својој самосталној радњи. Његова трговина иде у назад, нема ни мало среће, није ни мало практичан човек, улаже у посао и своју последњу пару, и једног дана опет је само просјак. (наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине лисовићске, актом својим Бр. 647, пита:

„По једном истуном делу, један сведок на своје саслушању изјавио је: „да не зна ништа да сведочи, јер није био на месту догађаја,“ који је повод кривичној одговорности.

Позван да се на свој исказ закуне, он је изјавио да неће, јер вели не зна ништа.

Налазећи да се овај неће да закуне због тога, што је казао неистину, дакле обмануо власт, суд га је узео на одговор за дело обмане и пресудом својом Бр. 578, казнио са 15 дана затвора по § 359. т. 1. кр. закона.

По жалби осуђеног, првостепени суд актом Бр. 14990, поништио је ову пресуду, јер налази да овде не стоји случај поменуте законске одредбе, него из § 100. кр. судског поступка и позвао је суд, да другу пресуду по овоме донесе у смислу ових примедба.

Како се ово мишљење не поклапа са обавештењем, које је у једном броју „Полицијског Гласника“ издато за сличан случај, то се моли уредништво за обавештење: шта ће да ради овај суд и да ли ће бити одговоран ако изрекне пресуду у смислу судских примедба, па је, пошто постане извршном, и изврши?“

— На ово питање одговарамо:

Уредништво није сагласно са гледиштем суда, јер оно налази, да се наређења § 100. кр. судског поступка односе само за случајеве извиђаја злочиних и преступних дела, а не и на истуна.

За III част кривичног законика важи као поступак Полицијска Уредба.

Она у својој § 35. ставља у дужност сведоцима, да властима кажу истину и оно на шта се могу заклету; али ако ово неће да учине, она не прописује начин, како ће се на заклетву нагнати.

Како, међутим, сведоџба сведока не вреди ако није утврђена заклетвом, бар у оним случајевима кад је осумњичена извесним околностима, онда је заклетва неопходно потребна, па се, према томе, мора наћи и начин, да се сведоци нагнају на заклетву.

Под разложним уверењем, да сведок неће да се закуне само због тога, што није казао истину; што је, дакле, *обмануо власт*, увек се против њега може предузети истрага за дело из т. 1. § 359. кр. закона, јер оно несумњиво постоји у оваквим случајевима.

Кад је, међутим, суд нашао да се и овде треба да примени § 100 кр. суд. поступка, ма да он прописује поступак приликом извиђаја злочиних и преступних дела, и како су његове примедбе обавезне за општински суд по § 15. и 16. поменуте уредбе, онда суд нека тако и поступи, остављајући право осуђеном да се може жалити, па кад му та пресуда постане извршна нека је и изврши, без бојазни за какву одговорност, јер је свој рад саобразио примедбама надлежног суда.

II

Деловођа општине балаиначке пита:

„Расписом г. Министра Унутрашњих Дела од 19. децембра прошле године ПМ 25.071, наређено је: да се сва села и општине убаштине на своја општинска и сеоска добра.

Како се за потврду танија мора платити такса код општинеке и средске власти и првостепеног суда, а општине, међутим, нису предвиделе буџетом и ове издатке, нити се из кредита „на *непредвиђене потребе*“ може платити такса за сва села у општини, то се моли уредништво за обавештење: одакле ће ову таксу

платити како би се на време одговорило поменутом распису г. Министра.

— На ово питање одговарамо:

Кад нема нарочитог кредита у буџету за убаштинене, а кредит, опет, „на *непредвиђене потребе*“ недовољан је, онда ће се у смислу чл. 10. закона о окружним, средским и општинским буџетима донети одборска одлука, којом се одобрава потребна сума за убаштинене или повећава сума на „непредвиђене потребе“, па ће се то послати г. Министру Финансија на одобрење.

У одлуци — предлогу треба казати изворе из којих ће се овај издатак исплатити; н. пр. готовина, уштеда по другим буџетским позицијама, ванредни приходи и т. д.

III

Суд општине мрмошке, актом својим Бр. 744, пита:

„У селу В. Врбници, ове општине, постоји школа, и школску општину састављала су поред села других општина и ова села ове општине: Мрмош, В. и М. Врбница и Лаћислед.

У месецу марту ове године, село Лаћислед отворило је засебну школу.

По чл. 56. зак. о народним школама, председник је школског одбора председник оне општине, у чијем се атару налази школа или кмет онога села, у коме је школа.

Учитељ ново отворене школе лаћиследске позвао је школски одбор, и овај је за председника изабрао кмета села Лаћиследа.

Моли се уредништво за обавештење: ко мора и може бити председник школског одбора школе лаћиследске, и ко је надлежан да њега бира?“

— На ово питање одговарамо:

По чл. 55. зак. о народним школама, свака школска општина има свој засебан школски одбор, у који улазе по својим положајима: председник оне општине у чијем је атару школа, и управитељ или учитељ ако је сам, а остале бира општински одбор.

Овом школском одбору председава, према чл. 56 истог закона, председник политичке општине, у којој је школа.

Тек ако је он спречен, заступа га кмет села у коме је школа, а ако је и он спречен, онда најстарији члан општинског суда.

Све, дакле, дотле, докле се председник општине не би одрекао овога права и пренео га на кмета села у коме је школа, он не може бити замењен у председништву другим лицем.

Ни та околност, што у општини постоје две школе, те је он председник у два школска одбора, не може му одузети ово право.

Према томе, председник се школског одбора у опште не бира, него он долази по својој положају и закону на то место.

Због овога је погрешан поступак школског одбора лаћиследског, што је бирао председника пре него што је председник општине дао реч: да ли је председништвом у школском одбору школе Вел. Врбничке спречен да прими председништво школског одбора школе лаћиследске.

Ако би био овај последњи случај, онда сам председник одређује кмета села Лаћиследа за свога заменика у председништву школског одбора школе лаћиследске.

Ако би дошло до каквих несугласица, нека се суд обрати окружном школском одбору, па ће овај по т. 2. и 3. чл. 64. поменутог закона наредити што треба, да се неправилности отклоне.

IV

Деловођа општ. горњо-белоречке пита:

Извесно лице из суседне општине, тужило је својој општини свога суграђанина за својину извесног земљишта.

Његова општина — леновачка — пресудила је, да тужилац изгуби спор и призна својину земљишта туженој страни.

Како је вредност спора, по оцени вештака, била испод 10 динара, то је пресуда постала извршном.

После овога, тужиоц је тражио поновљење спора код општине леновачке, и он му је то дозволио.

Али, како је цео суд општине леновачке у изузећу, Првостепени зајечарски суд наредио је суду своме да овај спор пресуди.

На дан рочишта, девет је сведока сведочило, да је оспорено земљиште одиста тужиочево, а тужени се брани пресудом општине леновачке, којом му је призната својина.

Стојећи овако с једне стране пред извршном пресудом општине леновачке, која признаје својину туженом, а с друге стране пред сведоцима деветорице сведока, да је оспорено земљиште тужиочево, овај суд не зна: може ли да поништи извршну пресуду и изнад ње дигне сведоцибу сведока, кад је пресуда јавна исправа, и да ли часници, који сада суде, могу бити одговорни ако постојећу пресуду општине леновачке пониште? — На ово питање одговарамо:

Значај поновљења парнице и састоји се у томе, што се дозвољава ревизија пресуде или решења, које је постало извршним, § 426. грађ. суд. поступка.

Према томе, кад је леновачки суд већ нашао да има места поновљењу спора, па надлежност тога суђења пренесена на суд општ. горњо-белоречке, он може да поништи — анулира — пресуду општине леновачке, ако је поднесеним доказима утврђено, да је она погрешна и незаконита, без икакве бојазни за своје часнике.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

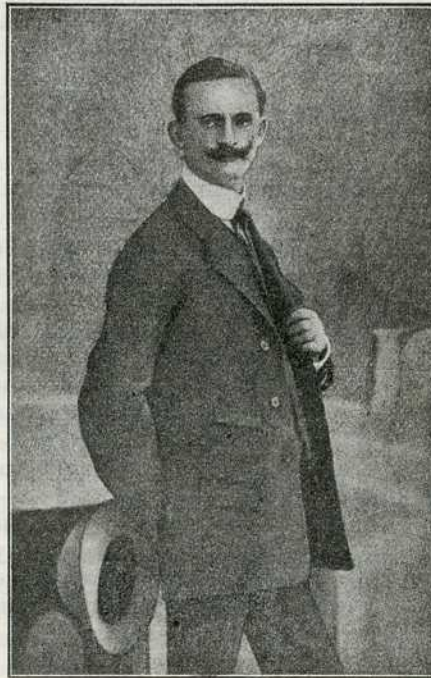
ПОТЕРЕ

Видоје Пејић — Пејчиновић, родом из Потпећа у срезу ужичком, осуђеник пожаревачког казног завода, побегао је 12. тек. м-ца из Љубичева, где је био на раду. Видоје је стар 19 година, високог раста, смеђе косе и обрва, угаситих очију; од одела имао је на себи: гуњ од сукна, плаве панталоне, на глави капу, а на ногама опавке са кајшима.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да Видоја најживље по-

траже у својим домаћима и нађеног под јаком стражом спроведу управи пожаревачког казног завода с позивом на депешу Бр. 1942.

Едуар Сегер, благајник из Ливерпула извршио је фалсификат и проневерио најмање 15.000 франака и побегао. Сегер је стар 28—30 година, средњег раста, слабо развијен, угаситих бркова и косе, на глави има раздељак са стране, зелених очију, говори француски,

отмено је одевен, окићен је претењем и носи дупли дебео ланац, на коме виси и један медаљон; од особених знакова има: кашљуца често, носи на криво шешир, тешко иде и баца ноге у страну,

На молбу белгијске полиције износимо фотографију Сегерову и скрећемо пажњу свима полицијским, а нарочито пограничним властима на његову појаву. На случај проналаска треба га притворити претрести и одмах извести Управу града Београда или антропометријско Полицијско Одељење Министр. Унутр. Дела.

Пејко Димитријевић, тежак из Барја, 9. тек. месеца убио је из пушке Наталију жену Мирка Пешића, тежака, и побегао. Пејко је стар 50 година, високог раста, у опште плав; у сељачком је оделу.

Позивају се све полицијске и општинске власти да Пејка најживље потраже у својим домаћима и нађеног под јаком стражом спроведу начелнику среза лесковачког с позивом на депешу Бр. 11933.

Живојин — Живан Н. слуга, из Београда, 7. тек. месеца украо је своје газди 114 динара и побегао. Живан је стар 18 година, високог раста, сувољав; од одела има на себи: гуњ и чакшире од сукна, на ногама чизме и сељачке чарале, а на глави шубару.

Нека га све полицијске и општинске власти живо потраже и нађеног спроведу кварту варошком с позивом на акт Бр. 8907.

Милоје Г. Илић, из Мађара окр. топличког и Радул Раде Стаменковић, из Грљана окр. тимочког, осуђеници нишког казног завода, 9. тек. м-ца побегли су из Добричева, где су били на раду. Милоје је стар 35 година, средњег раста, плав, на левом образу има једну

белегу; Радул је стар 44 године, средњег раста, црномањст, ретке косе; у сељачком су оделу.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Милоја и Радула најживље потраже у кругу своје власти и нађене под јаком стражом спроведу управи сточарског завода у Добричеву с позивом на депешу Бр. 2609.

Т Р А Ж И С Е

Зорку кћер Косте Делића, зидара, из Београда, која је 1. тек. м-ца отумарала од своје куће незнано куд, тражи Управа града Београда, ради предаје родитељима. Зорка је стара 17 година, средњег раста, смеђе косе; од одела има на себи: сив јакет, црну сукњу и бели сламни шешир окићен цвећем.

Позивају се све полицијске и општинске власти да Зорку потраже и нађену упуте поменутој Управи с позивом на акт Бр. 22269.

К Р А Ђ Е С Т О К Е

Ноћу између 4. и 5. тек. м-ца непознати крађивци украли су 12 волова и једну кобицу Ђулису Вујалићу, чиновнику из Сјенице. Волови су матори 6—7 година; четири су вола зелене длаке, четири плаве, два беле, један сиве и један жуте длаке; кобица је матора 6 година, алатасте длаке. Депеша начелства окр. чачанског Бр. 6887.

Ноћу између 5. и 6. тек. м-ца непознати крађивци украли су три венра Алекси Арсићу, тежаку из Драгова. Венрови су матори по 2 године, а длаке су сиво-зелене. Депеша начелника среза левачког Бр. 5563.

11. т. м-ца непознати крађивци украли су једну краву, јуне и мушко теле Жики Живковићу, из Д. Милановца. Крава је стара 6 година, жуте длаке, без роваша; јуне је маторо 1. годину, сиво-плаве длаке, без роваша; теле има 6 месеци и без роваша. Депеша начелника среза поречког Бр. 4250.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

Н А Ђ Е Н Л Е Ш

10. тек. м-ца избацио је Дунав испод Куличког града (срез подунавски) један леш непознатог човека, старог 40 година. Идентичност му се не може утврдити по лицу, јер је леш јако труо и распадут, а при њему нису нађене никакве исправе. Од одела има: исцепане панталоне са закрпама, црни пруслук, платнене гаће и кошуљу, на којој су груди са црвеним везеним уметцима, а на ногама гарнизонске чизме и обојци. У чизмама је нађена једна обична, црвена бритва. По свему изгледа, да је то неки сиромашан раденик. Моли се свако, ко би што ближе знао о лешу овога непознатог човека, да о томе извести начелника среза подунавског с позивом на акт Бр. 8639.